

Høyesteretts kjæremålsutvalg

INSTANS:	Høyesteretts kjæremålsutvalg
DATO:	1986-03-13
PUBLISERT:	Rt-1986-308 (65-86)
STIKKORD:	Sivilprosess. Tvistemålsloven §54.
SAMMENDRAG:	Medlemmer av en båtforening hadde rettslig interesse i å få prøvet et eksklusjonsvedtak. Begrepet rettslig interesse kan ikke avgrenses ved klare og entydige kriterier. Avgrensninger vil bero på skjønn. I grensetilfelle vil det være avgjørende om det er naturlig og rimelig at tvisten skal kunne bringes inn for domstolene. Henvisninger: lov-1915-08-13-6-§54 (Tvml §54),
SAKSGANG:	Kjennelse 13. mars 1986 i l.nr. 86 K/1986
PARTER:	Bergens Motorbåtforening v/ styrets formann (advokat Jan Ohldieck) mot 1. Roy Strøm m.fl. (5 parter) (advokat Helge Wesenberg).
FORFATTER:	Sinding-Larsen, Bugge og Philipson. Side 309

Ved stevning 1. november 1984 til Bergen byrett reiste Roy Strøm, Tore Collett Moen, Ludvig Michaelsen, Kjell Pedersen og Harry Takle søksmål mot Bergens Motorbåtforening med slik påstand:

- «1. Saksøktes vedtak om eksklusjon av saksøkernes medlemskap i Bergens Motorbåtforening datert 2. mai 1984 kjennes ugyldig.
2. Saksøkte dømmes til å betale erstatning til saksøkerne for direkte økonomisk utlegg, samt for tort og sveie fastsatt etter Rettens skjønn, begrenset oppad til kr. 100000,-.
3. Saksøkerne tilkjennes saksomkostninger. »

Bergens Motorbåtforening påstod saken avvist.

Etter at det var holdt rettsmøte til behandling av avvisningsspørsmålet avsa Bergen byrett 9. juli 1985 kjennelse med slik slutning:

- «1. Saken avvises. - - -»

Roy Strøm med flere påkjærte byrettens kjennelse til Gulating lagmannsrett, som 22. november 1985 avsa kjennelse med slik slutning:

- «1. Saken fremmes. - - -»

Bergens Motorbåtforening har i rett tid påkjært lagmannsrettens kjennelse til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Kjæremålet gjelder lagmannsrettens lovtolkning. Det påstås ikke feil i saksbehandlingen.

Den kjærende part anfører at spørsmålet i saken er om kjæremålsmotpartenes medlemskap i Bergens Motorbåtforening er av en slik art at deres interesse i å få prøvet det eksklusjonsvedtaket som er fattet i foreningens kompetente organer, er en rettslig interesse i tvistemålsloven §54's forstand.

Foreningen mener at søksmålsadgangen er begrenset allerede fordi vedtektene i foreningen angir selvdømme. Lagmannsretten har tolket foreningens vedtekter uriktig når den fastslår at vedtektene ikke innebærer en selvdømmeordning, det vil si en vedtektsmessig avskjæring av mulighetene for

domstolsprøving. Det går frem av vedtektene at det er styret som fatter de disiplinærmessige vedtak i henhold til §4, og at det er opprettet en egen ankeinstans, « De Ældres Raad ». Når kjæremålsmotpartene har anket eksklusjonsvedtaket inn for denne klageinstansen, har de de facto akseptert disse saksbehandlingsreglene.

Under enhver omstendighet anføres det at man står overfor en forening av en slik karakter at dens vedtak ikke kan være gjenstand for domstolsprøving. Den rettspraksis som foreligger viser at overprøvingsadgangen gjelder foreninger med helt annet formål og viktighet enn denne. Det dreier seg i det vesentlige om fagforeninger og foreningsforhold som er av betydning for det enkelte medlems utøvelse av næring eller arbeidsvirksomhet. Det forhold at en forening etter hvert besitter oppsamlede verdier, kan etter den kjærende parts mening ikke medføre at kjæremålsmotpartene har en relevant rettslig interesse i å få prøvet eksklusjonsvedtaket. Den kjærende part gir sin tilslutning til byrettens beskrivelse av motorbåtforeningen som en sammenslutning av båtinteresserte på hobbybasis. - - -

Side 310

Roy Strøm med flere har i tilsvaret gjort gjeldende at lagmannsrettens avgjørelse er riktig. Det anføres ellers at §4 i motorbåtforeningens vedtekter fremstår som høyst uklar som eventuell « selvdømmeklausul », og at denne uklarheten ikke bør komme medlemmene til skade i en så alvorlig sak som et eksklusjonsvedtak innebærer. Det vises til Rt-1967-1373 der det synes å gå frem at hvis vedtaket er av stor betydning for den enkelte, er dette et tolkingsmoment som taler mot domstolsavskjæring, især hvis vedtektene for øvrig er uklare.

Også når det gjelder karakteren av det rettsforhold som består mellom Bergens Motorbåtforening og det enkelte medlem, deler kjæremålsmotpartene lagmannsrettens syn. - - -

Høyesteretts kjæremålsutvalg skal bemerke:

Det gjelder her et videre kjæremål hvor utvalgets kompetanse er begrenset til å gjelde prøving av saksbehandlingen i lagmannsretten og tolking av lovforskrifter. Det er ikke påstått å være begått feil ved lagmannsrettens saksbehandling. Kjæremålet gjelder lagmannsrettens lovtolking.

Den kjærende part gjør gjeldende at søksmålsadgangen er begrenset, da « vedtektene i foreningen angir selvdømme ». Lagmannsretten er kommet til at det ikke foreligger en vedtektsmessig avskjæring av mulighetene for domstolsprøving. Lagmannsrettens tolking av vedtektene kan ikke overprøves av Høyesteretts kjæremålsutvalg i et videre kjæremål.

Som anført av den kjærende part blir det avgjørende i saken om kjæremotpartenes interesse i å få prøvet eksklusjonsvedtaket er av en slik art at det foreligger rettslig interesse. Lagmannsretten har lagt følgende til grunn:

« Det er på det rene at foreningen disponerer båttopplagsplasser som den stiller til disposisjon for sine medlemmer, og at disse representerer betydelige verdier. Siden bare medlemmer har adgang til båt plasser som eies av foreningen, innebærer det vesentlige ulemper for det enkelte medlem å bli utestengt fra foreningen, også om han får tilbakeført det vederlag som han i sin tid har ytet for sin egen båt plass. Lagmannsretten finner derfor ikke å kunne likestille Bergens Motorbåtforening med ynglinge foreninger, avholdslosjer og balalaikaorkestre. »

Begrepet rettslig interesse kan ikke avgrenses ved klare og entydige kriterier og avgrensninger vil måtte bero på et skjønn. I grensetilfelle vil det være avgjørende om det er naturlig og rimelig at den tvist det gjelder skal kunne bringes inn for domstolene, jfr. Rt-1979-468 . Lagmannsretten har lagt til grunn at utelukkelse fra foreningen medfører tap av adgang til båt plass. Slik saken foreligger kan utvalget ikke se at det er noen feil ved lagmannsrettens lovforståelse for så vidt det er lagt til grunn at kjæremålsmotpartene i lovens forstand har den nødvendige rettslige interesse i å få prøvet eksklusjonsvedtaket.

Etter dette blir kjæremålet å forkaste.

Den kjærende part ble idømt saksomkostninger for lagmannsretten. Hensett til sakens karakter finner utvalget at det verken bør tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten eller for utvalget.

Kjennelsen er enstemmig. - - -

Sist oppdatert 20. oktober 2005